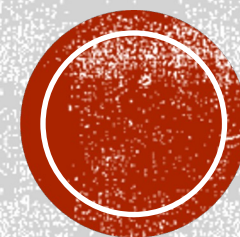

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE

Prof. Grădinaru Doru-Nicolae
Colegiul Național „Grigore Moisil”

© Doru-Nicolae Grădinaru, 2026 – Material didactic disponibil pentru uz educațional, cu menționarea autorului.

CUPRINS

- **Începutul Primului Război Mondial**
- **Neutralitatea României**
- **Participarea României la Război**
- **Ocuparea României**
- **Ascensiunea lui Antonescu**
- **Atragerea României în Război**
- **Actul de la 23 august 1944**
- **Ocuparea României**

ÎNCEPUTUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

- În august 1914, Puterile Centrale atacă Serbia, fără să anunțe România, care în anul 1883 aderase la o alianță defensivă cu Germania, Austro-Ungaria și Italia. Astfel, regele Carol I insistă să intre în război de partea Puterilor Centrale, dat fiind faptul că era de părere că armata Germaniei era superioară României și dorea să rămână credincios Casei de Hohenzollern, din care făcea parte. Totuși, Consiliul de Coroană îl atenționează că acest tratat nu îi angajează pe români, întrucât Puterile Centrale erau în ipostaza de agresor. Prin urmare, România putea să ignore acest tratat, având libertate în acțiune.

NEUTRALITATEA ROMÂNIEI

- Neutralitatea armată a fost votată în Consiliu cu 17 voturi pentru și 1 împotriva. Votul contra aparținea conșevatorului de origine moldovean Petre Carp pe motiv de abandon din partea celorlalți membri ai Consiliului față de rege. Ulterior aceștia îi răspund lui Petre Carp că doar doreau protejarea regelui și a țării.
- Carol I a acceptă cu greu decizia și recurge inclusiv la încercarea sensibilizării membrilor prin aluzii la abdicare. Într-un final tacticile acestuia nu au niciun rezultat, urmând ulterior să își declare poziția de partea Germaniei fapt ce a rămas și testamentul său politic.

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA RĂZBOI

- Petre Otu: „Odată ce Bulgaria era învinsă în război și imperiul Otoman ieșea din război și, prin urmare, Strâmtoarele deveneau libere și situația din sud-estul european devenea favorabilă Antantei”. Din nefericire, Turcia blochează Strâmtoarele, aspect favorabil pentru Puterile Centrale, astfel exportul românesc se reorientează spre lumea habsburgică, împotriva intenției premierului de a avansa prima ofensivă spre nord.
- Antanta era avantajată pe plan economic și militar fapt ce se datora intrării României în război de partea acesteia. Pentru a avea siguranța unui favor asupra țării sale, regina Maria le-a scris personal verilor, țarul Rusiei, Nicolae al II-lea și George al V-lea, regele Angliei.

- În urma pierderilor Antantei de la Verdun și Sommes, insistențele lui Ionel Brătianu pentru Transilvania câștigă teren. Planul Antantei era ca în primăvara lui 1916 să anunțe ofensivă, prin urmare i-a fost transmisă Bucureștiului o solicitare cu privire la o hotărâre finală. Premierul a trimis răspuns că România va intra în război în jurul datei de 1 august, numai cu următoarele condiții: să fie livrate României 300 de tone de armament zi; deținerea unei ofensive spre vest, contra Austro-Ungariei, una anglo-britanică contra Bulgariei la Tesalonic; trupe rusești pentru apărarea Dobrogei, Bucovinei și Galiției.
- În România se semnează convenții militare între ambasadorii celor trei Mari Puteri, la data de 17 august 1916. În schimbul drepturilor recunoscute asupra Transilvaniei, România avea obligația de a intra în război până la 28 august. Din nefericire, politicienii erau îndoiși în eroare de victoria minoră din 1913 contra Bulgariei cât și de sentimentalismele patriotice, mulți crezând că Ardealul va fi luat în câteva săptămâni, așa că ignorau starea proastă a armatei românești. La acel moment, armata se mărise la 810 mii de soldați și 19 mii de ofițer, dar rămăsese în urmă cu înzestrarea acestora.

OCUPAREA ROMÂNIEI

După ocuparea României, aceasta a fost împărțită în patru zone:

- I. zona cuprindea Oltenia, Muntenia geografică cu Prahova și Argeș, Ilfov, Vlașca și Ialomița, fiind conduse de Tulff von Tschepe und Weidenbach;
- II. zonă de tampon pentru linia de front din sudul Moldovei, întinzându-se de la Carpați până la Dunăre, urmând cursul râului Buzău;
- III. zonă exclusiv militară, cuprindea județele Buzău, Râmnicu Sărat, Putna și Brăila;
- IV. zonă constituită doar din Dobrogea, fiind preluată exclusiv de bulgari, administrându-se separat.

FAMILIA REGALĂ ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

- După intrarea României în război, a urmat o perioadă foarte grea pentru Casa Regală. Pe data de 25 noiembrie 1916, Regina Maria, împreună cu cei patru copii ai ei: Nicolae, Mărioara, Elisabeta și Ileana, pleacă la Iași cu o garnitură de tren specială. Astfel, Generalul Ernest Ballif se duce mai devreme la Iași cu scopul de a găsi o casă ce putea găzdui Familia Regală, sarcină de o dificultate foarte mare.
- Dat fiind faptul că a durat ceva până la găsirea unei case Familiei Regale, aceasta a fost nevoită să locuiască, în primele două săptămâni de refugiu, într-o garnitură de tren.
- Decizia a fost una disperată și avea două motive: Regina Maria nu avea încă pregătită o casă, iar comandanții români se temeau de faptul că germanii vor bombarda Iașiul, sosirea reginei fiind amânată și din motive de protecție.

IMPLICAREA REGINEI MARIA

- Regina Maria s-a implicat în război, neezitând să își pună viața în pericol. Aceasta îngrijea soldații răniți sau bolnavi de holeră și tifos, stând la căpătâiul lor. Era prezentă la toate momentele cruciale, fiind numită „Mama Răniților” sau „Regina Soldat”.
- De asemenea, regina participă și la Conferința de Pace de la Paris. Aceasta, sub pretextul că îi face o vizită fiului ei, merge la Paris, la conferința de pace. Ea vorbește și cu jurnaliștii despre perioada îngrozitoare prin care a trecut România, reușind să convingă mulți oameni de rolul esențial pe care l-a avut statul român în război.
- Replica cu care a rămas în istorie „Leoaica se adresează vărului ei tigrul” a fost adresată lui Clemenceau, în momentul în care se întâlnește cu cele mai mari puteri politice. Prin urmare, reușește să pună România într-o lumină mai bună.

BĂTĂLIA DE LA MĂRĂȘTI

- Reorganizarea armatei române s-a încheiat până în iunie 1917. Aceasta avea un efectiv de 460000 de soldați și o rezervă de 240000 de oameni.
- În lunile aprilie-mai 1917 regele Ferdinand a adresat soldaților proclamațiile prin care îi asigură de îndeplinirea reformei agrare și a celei electorale.
- Campaniile militare aveau caracter ofensiv. Bătălia de la Mărăști a avut loc în perioada 22 iulie - 1 august 1917. Atacul soldaților români a distrus liniile adversarului, obligându-l să se retragă.
- Românii au avut pierderi de 110 ofițeri și 4770 de soldați morți, răniți și dispăruți. Pierderile inamicului s-au ridicat la câteva mii de morți și răniți și 3000 de prizonieri.

BĂTĂLIA DE LA MĂRĂȘEȘTI

- Bătălia de la Mărășești a fost începută de Germania care a încercat să străpungă pozițiile româno-ruse, în perioada de 7-9 august 1917.
- Drept răspuns, România contraatacă în zilele de 10-11 august, fiind reluate pozițiile pierdute. În perioada 14-19 august germanii execută atacuri succesive asupra liniilor româno-ruse.
- Ofensiva acestora a fost oprită definitiv în perioada de 28 august-3 septembrie 1917. Această bătălie a avut cea mai mare importanță pe frontul românesc în anul 1917. Românii au avut pierderi de 450 ofițeri și peste 21000 de morți, răniți și dispăruți. Pierderile inamicului au fost de 47000 morți și răniți. În ordinul de zi, generalul Eremia Grigorescu s-a adresat soldaților spunând că "Mărășeștii au fost mormântul iluzilor germane".

BĂTĂLIA DE LA OITUZ

- Bătălia de la Oituz s-a desfășurat simultan cu cea de la Mărășești. Planul inamicului presupunea o străpungere a liniilor românești pe direcțiile Onești și Târgu Ocna.
- Cele mai puternice lupte au avut loc în perioada 19-22 august când Austro-Ungaria a făcut un ultim efort de străpungere a pozițiilor româno-ruse, dar după patru zile, ofensiva austro-germană a intrat în declin, după o săptămână fiind oprită definitiv.
- Românii au pierdut la Oituz 12 mii de soldați, morți, răniți și dispăruți. Pierderile inamicului au fost cel puțin la fel de mari. Astfel, planul german de ocupare a Moldovei și de scoatere a României din război a fost un eșec total. Refacerea armatei române și capacitatea sa combativă dovedită în bătăliile din anul 1917 au adus aprecierile aliaților.

Europe Post-World War I

■ Datorită faptului că România se află în tabăra învingătorilor la finalul Primului Război Mondial aceasta încheie mai multe tratate în urma cărora câștigă anumite teritorii: Bucovina, după semnarea Tratatului de la Saint Germain; Transilvania, după semnarea Tratatului de la Trianon, iar prin Tratatul de la Neuilly sur Seine se reconfirmă că România păstrează Cadrilaterul, format din județele Durostor și Caliacra pe care le anexează în 1913 de la Bulgaria.

■ Granițele de est ale României, respective includerea Basarabiei în Regatul României, nu au fost recunoscute de Uniunea Sovietică, aceasta nefiind invitată la Conferința de Pace de la Paris.

ATRAGEREA ROMÂNIEI ÎN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

- La începutul celui de-al Doilea Război Mondial, România se regăsea într-o poziție dificilă: aliații tradiționali din Primul Război Mondial dispăruseră de pe hartă. Polonia a fost împărțită între Germania și URSS, Cehoslovacia a fost dezmembrată, iar Franța a fost înfrântă. Sub presiunea marilor puteri și a vecinilor cu revendicări teritoriale, România a fost forțată să cedeze teritorii importante în 1940: Basarabia și nordul Bucovinei către URSS, Cadrilaterul către Bulgaria și nord-vestul Transilvaniei către Ungaria.

ASCENSIUNEA LUI ANTONESCU

- În acest context tensionat, regele Carol al II-lea a fost forțat să abdice pe 6 septembrie 1940, în favoarea fiului său, Mihai. România devine stat național legionar prin decret regal la data de 14 septembrie 1940. Generalul Ion Antonescu devine conducătorul statului, iar Horia Sima devine vice-președintele Consiliului de Miniștri.
- Regelui Mihai I i s-a rezervat o poziție simbolică de suveran cu drepturi limitate.
- După eșecul coabitării cu Mișcarea Legionară, Antonescu rămâne singur la putere și încearcă să stabilizeze România prin apropierea de Germania Nazistă, sperând să obțină sprijin pentru recuperarea teritoriilor pierdute.

INTRAREA ROMÂNIEI ÎN RĂZBOI

- La 22 iunie 1941, România intră în război alături de Germania, în cadrul operațiunii 'Barbarossa', pentru a elibera teritoriile ocupate de URSS în 1940.
- Armata Română, sub comanda generalilor Petre Dumitrescu și Nicolae Ciupercă, contribuie decisiv la recucerirea Basarabiei, Bucovinei de Nord și ținutului Herța. Această participare este justificată de dorința de revanșă și speranța restabilirii granițelor României Mari.

CAMPANIA DIN EST ȘI ODESSA

- După recucerirea teritoriilor, armata română participă, alături de Wehrmacht, la campania din Crimeea și la cucerirea Odesei, în toamna lui 1941. Deși obiectivele naționale păreau atinse, Antonescu decide continuarea războiului, sub presiunea lui Hitler. Pe 8 noiembrie 1941, are loc parada militară sub Arcul de Triumf din București, celebrând victoria, dar și marcând adâncirea implicării României în conflictul mondial.
- În 1942, România ia parte la bătălia de la Stalingrad, una dintre cele mai sângeroase confruntări ale războiului. Armata română suferă pierderi devastatoare, din cauza echipamentului deficitar și a lipsei de sprijin logistic. Dezastrul de la Stalingrad marchează începutul retragerii și al demoralizării generale, iar Antonescu devine conștient că victoria Germaniei devine puțin probabilă.

ACTUL DE LA 23 AUGUST 1944

- La 23 august 1944, regele Mihai îl înlătură pe Ion Antonescu și ordonă armatei române încetarea luptelor împotriva Aliatilor și trecerea de partea acestora.
- România începe să lupte împotriva Germaniei Naziste până la încheierea războiului în Europa, în mai 1945. Contribuția armatei române pe acest nou front este semnificativă, dar, în ciuda acestui efort, România nu va fi recunoscută ca stat cobeligerant.

CONSECINȚELE RĂZBOIULUI PENTRU ROMÂNIA

- După război, România pierde din nou teritorii importante: Basarabia, nordul Bucovinei și Cadrilaterul. Este inclusă în sfera de influență sovietică și, treptat, regimul comunist este instaurat. Armata este reformată sub supraveghere sovietică, iar rolul ei în război este reinterpretat conform noii ideologii dominante.
- Trupele sovietice rămân în România până în 1958. Sub influența URSS, armata română este epurată ideologic și profesional, cadrele vechi sunt înlocuite cu loiali ai regimului comunist.
- Armata devine parte a aparatului represiv, fiind folosită pentru consolidarea regimului comunist și pentru propaganda ideologică, nu doar pentru apărare.

